

*Андрущак Олена Михайлівна,
кандидат юридичних наук, старший викладач,
старший викладач кафедри теорії та історії держави і права
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
e-mail: 86elena9000@ukr.net;*

*Булавіна Світлана Євгенівна,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
e-mail: sbul16@ukr.net*

РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПРАВОВИХ КОНЦЕПЦІЯХ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

В сучасній Україні проблема громадянського суспільства опинилася в центрі правових досліджень. Поняття “громадянське суспільство” увійшло у понятійний апарат теорії держави і права, політології, соціології, конституційного права тощо.

Останнім часом на різних рівнях і з різних приводів часто вживаються терміни “громадянське суспільство” і “правова держава”. При цьому одні виходять з бажання підкреслити, що проголосивши себе суверенною і незалежною, Україна стала демократичною правовою державою, з розвиненим громадянським суспільством, а інші – з прагнення довести, що побудова такого типу суспільства і держави є справою більш віддаленої перспективи [3].

В основу громадянського суспільства і його незмінного супутника – правової держави – покладено єдність влади, громадянина, спільноти і права, їхню правову рівність перед законом, хоча сучасна українська дійсність характеризується невисоким рівнем політичної і правової культури, правовим нігілізмом, слабкістю демократичних традицій і навичок.

Як своєрідний світоглядний феномен, громадянське суспільство розглядалося й аналізувалося вітчизняними та зарубіжними науковцями. Цікаві спостереження щодо ідеї інститутів громадянського суспільства можна зустріти у працях українських правників, політологів і публіцистів XIX–XX ст., зокрема у В. Винниченка, М. Грушевського, М. Драгоманова, Б. Кістяківського, В. Липинського, С. Подолинського. Останнім часом вагомими у цьому зв’язку є наукові доробки багатьох сучасних дослідників [3].

Однак і нині дискусійними залишаються саме поняття “громадянське суспільство” і його сутнісні ознаки. Відкритими залишаються і питання щодо етапів становлення, різновидів інститутів, форм взаємодії з державою, перспективи інститутів громадянського суспільства в умовах утвердження соціальної держави тощо.

Розбудова громадянського суспільства, демократизація всіх сфер суспільного життя – стратегічна мета української держави, що набуває особливого значення на шляху просування України з європейський та світовий простір, наближення до європейських стандартів демократії [4].

Останнім часом ідея громадянського суспільства широко досліджується не тільки в Україні, а й у Європі та США. Особливо гостро обговорюються питання про взаємозв’язок громадянського суспільства й держави, про зазначене суспільство як демократичне середовище реалізації громадянських цінностей: свободи, справедливості тощо.

У вітчизняній і зарубіжній науковій та публіцистичній літературі існує низка наукових досліджень щодо розбудови громадянського суспільства взагалі і в Україні. Воно охоплює систему правових, політичних, економічних, духовних, культурних, релігійних та інших відносин окремих індивідів, що добровільно об’єдналися в асоціації, корпорації для задоволення своїх духовних і матеріальних потреб.

Перспективи входження України в європейський простір зобов’язують визнавати права людини провідним ціннісним орієнтиром у розбудові українського громадянського суспільства. Вони виступають системоутворюючою складовою такого суспільства та правової держави і є нормативною формою вираження міри свободи індивіда. По суті, природні права людини – це безумовні домагання індивіда на вільне волевиявлення, самореалізацію у суспільстві і державі. В українському суспільстві права людини – важливий ціннісний еталон. Він хоча і закріплений у Конституції України, але його поки що важко втілити в життя. І причина не тільки в історичних традиціях українського суспільства, в якому права людини не займали гідного місця ні в суспільній свідомості, ні в практиці діяльності держави, а в нестабільній ситуації перехідного періоду, невисокій правосвідомості громадян, відсутності можливостей покращати добробут людей [1].

Особливо важливою проблемою у розбудові українського громадянського суспільства, яка потребує постійної уваги та негайного вирішення, є взаємодія цього суспільства з державою. Розмежування їх повноважень, яке має місце у будь-якому суспільстві, не означає їх протистояння, протиборства, хоча часто таке буває, навіть, у демократичних державах. Воно окреслює різні способи організації людського співіснування, заснованого на зіткненні, узгодженні та гармонізації інтересів індивідів.

Громадянське суспільство – це сфера вільної активності, в якій діють індивідуальні та колективні суб'єкти, що переслідують приватні інтереси та цілі. У цьому контексті держава виступає як сфера публічно-владних інтересів, в яких носії владних повноважень, що складають апарат держави, зобов'язані керуватися загальними інтересами. Держава – це сфера загальних справ зазначених суб'єктів, які щодо громадянського суспільства є приватними особами. Громадянське суспільство – дозріла стадія історичного розвитку суспільства [3].

Розглядаючи фундаментальну проблему взаємозв'язку українського громадянського суспільства та держави у перехідний період, необхідно констатувати не послаблення та скорочення ролі держави, як це здебільшого декларується та пропагується сьогодні, а навпаки, посилення її впливу на суспільне життя в сучасних умовах.

Сьогодні в демократичних суспільствах держава через свої інститути активно втручається у простір громадянського суспільства, забезпечуючи вирішення багатьох соціально важливих проблем. Це свідчить, що система “держава – громадянське суспільство” сьогодні вийшла на новий, дещо відмінний від відповідної західноєвропейської моделі розвитку громадянського суспільства шлях. Його можна розглядати не як протистояння, а як взаємодію та взаємопроникнення, як взаємне переростання [3].

Виходячи з вище викладеного можна зробити висновок, що при розбудові українського громадянського суспільства потрібно враховувати вплив не тільки західної та східної моделей розвитку зазначеного суспільства, а й власний, позитивний та негативний досвід, обумовлений власними традиціями, культурою, менталітетом, рівнем правової культури та правосвідомості громадян; тільки у демократичній країні з розвиненим громадянським суспільством може бути досягнута гармонія у взаємовідносинах держави і суспільства, влади і громадян; лише правова держава може створювати громадянське суспільство, а демократичне таке суспільство здатне підтримати розбудову правової держави; держава може сприяти становленню громадянського суспільства, а може й гальмувати його розвиток; розбудова українського громадянського суспільства сприяє закріпленню стабілізаційного розвитку суспільства, створює умови для розвитку людини, захисту її прав і свобод [4].

Тому Україна ще має пройти довгий та нелегкий шлях формування власного громадянського суспільства і відповідної йому демократичної, правової соціальної держави.

Список використаних джерел:

1. Бандура О. О. Єдність цінностей та істини в праві : монографія. Київ : Національна академія внутрішніх справ України, 2000. 200 с.
2. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи ; за ред. Ю. С. Шемшученка : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 656 с.
3. Корнієнко В. О. Правові основи громадянського суспільства сучасної України (інституційний аспект) : дис. к. ю. н. : 12.00.01. Одеса, 2007. 188 с.
4. Оборотов Ю. М. Традиції та новації в правовому розвитку: загальнотеоретичні аспекти : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2003. 19 с.

УДК 343.98

*Андрущенко Євген Миколайович,
судовий експерт відділу економічних досліджень
Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру
Міністерства внутрішніх справ України,
e-mail: andrushchenko90@ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ ПІД ЧАС ВИГОТОВЛЕННЯ/ПРИДБАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО АКТИВУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУМ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Найважливішою функцією податків є фіскальна (лат. *fiscus* – державна казна). Відповідно до цієї функції, податки виконують своє основне призначення – насичення дохідної частини бюджету, доходів держави для задоволення потреб суспільства.

Історично це найдавніша форма фінансових відносин між державою і членами суспільства. За економічним змістом – це фінансові відносини між державою і платниками податків з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів, необхідних для виконання державою її функцій. А тому, розгляд та обговорення тем щодо обґрунтованого, повного і законного формування сум податкових зобов'язань будуть завжди актуальними та доцільними.

Податок на прибуток – прямий податок, який підприємства (юридичні особи) сплачують з прибутку за результатами своєї фінансово-господарської діяльності.

Розмір податку на прибуток залежить від об'єкта оподаткування. Відповідно до ст. 134.1. Податкового кодексу України [1], об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами,